

Θεολογική αποτίμηση της Απεργίας Πείνας σε συσχετισμό με τη Νηστεία

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η αντιπαραβολή της αποχής από την τροφή στην Απεργία Πείνας και τη Νηστεία, στη μελέτη του κ. Χρυσόστομου Χατζηλάμπρου (προηγούμενο άρθρο: www.pemptousia.gr/?p=74464), προχωρά με την εξέταση της παραμέτρου του νοήματος της ζωής και της γενικότερης θεολογικής αποτίμησης των δύο μεθόδων.

Η εκούσια αποχή από την τροφή τόσο από τον απεργό πείνας όσο και από τον πιστό αποτελεί έκφραση προσωπικής επιλογής. Τα κίνητρα, όμως, που οδηγούν σε αυτήν την απόφαση διασφαλίζουν την πραγματική ελευθερία του προσώπου ή την υποδούλωσή του στην προσωπική του επιλογή[259]. Η έννοια της χριστιανικής ελευθερίας δεν αποτελεί δίλημμα ζωής και θανάτου, με την εκούσια εξασθένηση και φθορά του σώματος, αλλά δυνατότητα κατοχής της ζωής και των δυνατοτήτων της. Στην πνευματική ζωή δεν υπάρχουν δεσμεύσεις και απόλυτοι προορισμοί και περιορισμοί.

Το νόημα της ζωής βρίσκεται σε σχέση με την αιτία της ύπαρξης του ανθρώπου. Ο Μωϋσής τοποθετεί την υπαρκτική του ταυτότητα στη συνύπαρξη και σχέση με το λαό του. Είναι σε θέση να αρνηθεί την οντολογία του προσώπου του, αν ο Θεός του στερήσει την οντολογική σχέση με το λαό του (Έξοδος 32, 32). Η ελευθερία του προσώπου δε λειτουργεί ως ψυχολογική έφεση ή ορμή, αλλά τελειωτική πράξη ανιδιοτελούς αγάπης, άρνηση της ατομικής ελευθερίας, υπέρβαση του εγωκεντρισμού και μεταμόρφωση των ατομικών ελευθεριών[260].

Σε μια κοινωνία που όλα μεταβάλλονται, διασπώνται και πολλές φορές διαλύονται, ο άνθρωπος, επειδή αδυνατεί να προσδιορίσει τα αίτια και τον σκοπό της ύπαρξής του, εκφράζει τη διάσπαση και διάλυση της κοινωνίας στις πράξεις της προσωπικής του ζωής και στις κοινωνικές του σχέσεις[261]. Η προσκόλληση της ψυχής στις προσωπικές επιθυμίες και επιλογές, επειδή νοηματοδοτούν την ύπαρξη, μπορούν να εγκλωβίζουν στον ατομοκεντρισμό, αλλά και να συμβάλλουν στη συνύπαρξη και αλληλοπεριχώρηση των προσώπων. *«Λένε για κάποιο Γέροντα, πως έκανε εβδομήντα εβδομάδες, που έτρωγε μονάχα μια φορά την εβδομάδα κι όλο αυτόν τον καιρό παρακαλούσε τον Θεό να του φανερώσει την βαθύτερη έννοια κάποιου ρητού της Γραφής»*[262].

Ο Θεός, όμως, δεν του την αποκάλυψε μέχρι τότε που αποφάσισε να ταπεινώσει την ύπαρξή του και να ζητήσει την βοήθεια από κάποιον άλλον μοναχό. Η δυνατότητα κατανόησης της ύπαρξής ως απόλυτη έκφραση οντολογικής ελευθερίας απελευθερώνει από νομικούς ή εκκλησιαστικούς κανόνες, ενώ στην αντίθετη περίπτωση, όταν υποδουλώνεται η ύπαρξη σε οποιαδήποτε εξωτερική αυθεντία ή σε μια προσωπική επιθυμία αλλοτριώνεται και εξουθενώνεται[263]. Η εκούσια αποχή από την τροφή είτε ονομάζεται νηστεία είτε απεργία πείνας, όταν γίνεται ως πράξη εκβιαστικής αναζήτησης και οριοθέτησης της αγάπης του Θεού ή

των ανθρώπων αντίστοιχα, όταν κινείται στα όρια της απλής μίμησης ή της απόδοσης του δικαίου, δεν μπορεί από το να αποτελεί μια προσπάθεια κατανόησης της ύπαρξης μέσα στα κτιστά της όρια, που στερείται τη θυσιαστική προσφορά και την αγιαστική προοπτική της ανθρώπινης ύπαρξης.

Σε άλλη περίπτωση, που μια εκβιαστική κίνηση έχει κίνητρά της την ανιδιοτελή αγάπη για τον συνάνθρωπο, την αυτοθυσιαστική διάθεση για μεταμόρφωση της κοινωνίας και των θεσμών της, χαρακτηρίζεται από αγνότητα προθέσεων και κινήσεων, γίνεται πράξη οντολογικά προσωπική με ανακαινιστική δύναμη και προοπτική. *«Εσύ βλέπεις Ιησού Χριστέ, που σταυρώθηκες επί Ποντίου Πιλάτου, ότι δεν θα κατέβω από την πέτρα, δεν θα φάω και δεν θα πω μέχρι να πεθάνω, αν δεν βγάλεις το πνεύμα από τον άνθρωπο και τον ελευθερώσεις»*[264]. Δε διστάζει ο αββάς Παύλος, ο απλός, να εκβιάσει ακόμα και τη θεότητα με την άρνηση της υπαρκτικής του οντολογίας, επειδή αδυνατεί ο ίδιος να ανορθώσει την επικίνδυνα υποδουλωμένη ανθρώπινη φύση στη φθορά και στο θάνατο, αλλά και γιατί κατανοεί τη δυναμική της ύπαρξής του σε σχέση με τη δυναμική της ανθρώπινη συνύπαρξη, που έχει διαταραχθεί.

4.2 Θεολογική αποτίμηση της απεργίας πείνας

Μέσα από την ταχύτητα διάδοσης της πληροφορίας, ο Χριστιανισμός βρίσκεται συνεχώς μπροστά σε κοινωνικές εξελίξεις που θεωρητικά, τουλάχιστον, φαίνεται ότι τίθενται σε αντιπαράθεση με τις αντιλήψεις του για την πορεία του κόσμου, της ύπαρξη και του σκοπού του ανθρώπου. Σήμερα, μια ενιαία στάση όλης της χριστιανοσύνης στο θέμα της απεργίας πείνας με την κοινωνιολογική και θεολογική της διάσταση είναι αδύνατη. Δυστυχώς, ο προτεσταντικός κόσμος, εξαιτίας του κατακερματισμού του, διαπνέεται από ποικίλες διαθέσεις σε τέτοιου είδους θέματα. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία αντιμετωπίζει τα οποιαδήποτε προβλήματα που προκύπτουν με μια ιδιαίτερη *«φιλοσοφική και θεολογική επιχειρηματολογία»*[265], ενώ η Ορθόδοξη Εκκλησία μέσα από την ποιμαντική προσέγγιση του κάθε προσώπου, όπου *«όλα εντάσσονται στην προσωπική σχέση του πιστού με το Θεό»*[266] και στο πρίσμα της δυνατότητας του να νικήσει το θάνατο και να αποκτήσει την αληθινή ελευθερία του, μετέχοντας στη ζωή του Θεού.

Σε μια αντιπαράθεση θεολογικών θέσεων, ο άνθρωπος από τη μια πλευρά, φαίνεται να οφείλει να διαμορφώνει μια χριστιανική ηθική που να προσθέτει τις δικές της αρχές στην ύπαρξη, ώστε να διατηρείται ο ορθόδοξος χαρακτήρας του κάθε προσώπου και να μη διαταράσσεται η υγιή σχέση Θεού-ανθρώπου. Από την άλλη πλευρά, η ύπαρξη του ανθρώπου να προσεγγίζεται μέσα από το πρόσωπο του Χριστού, ως *«κοινωνία και ένωση με το Θεό»*[267] χωρίς περιορισμούς και

ξεχωριστές αρχές, γεγονός που φαίνεται να την τοποθετεί αντιδιαμετρικά αντίθετη από την πρώτη.

Η ελευθερία του προσώπου, όμως, δεν τοποθετεί κανόνες ηθικής συμπεριφοράς ή δεοντολογίας[268] ούτε σχηματοποιεί μια συγκεκριμένη πορεία προς τη θέωση με προκαθορισμένους δρόμους και κανόνες που οφείλει να ακολουθείται πιστά. Η πραγμάτωση της ελευθερίας επιτυγχάνεται στο σαρκωμένο πρόσωπο του Χριστού που διασφαλίζει και το αληθινό πρόσωπο του ανθρώπου. Το περιεχόμενο του ανθρώπινου προσώπου και η αυθεντικότητα της ύπαρξής του είναι εκείνα τα στοιχεία που κάνουν την ανθρώπινη φύση να υπάρχει πραγματικά, όταν διέρχεται μέσα από ένα ανοικτό και συνεχή διάλογο με τον κόσμο και τον εαυτό του[269].

[Συνεχίζεται]

[259]Βλ. Γ. ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗ, *Χριστιανική Ηθική II*, σελ. 217.

[260]Βλ. ΜΙΧ. ΚΑΡΔΑΜΑΚΗ, ό. π., σελ. σσ. 93- 94.

[261]Βλ. Γ. ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗ, *Χριστιανική Ηθική II*, σελ. 508.

[262]Πρβλ. Θ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ, (Απόδοσις), (Ανθίμου Θεολογίτη), «Ευεργετινός» ή «Συναγωγή ηθικών διδασκαλιών», *Εκκλησία 3/1961*, σελ. 66.

[263]Βλ. Γ. ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗ, *Χριστιανική Ηθική I*, σελ. 164

[264]Πρβλ. ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ, «Λαυσαϊκή Ιστορία». Μετάφραση Μοναχού Συμεών. *Άνθη της Ερήμου /15*. Άγιο Όρος 1980.

[265]Πρβλ. ΑΝ. ΜΑΡΑ, «Σύγχρονα ζητήματα Οικολογίας και Βιοηθικής» στο Σπ. Αθανασοπούλου-Κυπρίου κ.α., *Ορθοδοξία και [Μετα-] Νεωτερικότητα*, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών 2008, σελ. 161.

[266]Πρβλ. στο ίδιο σελ. 162.

[267]Πρβλ. Κ. ΑΓΟΡΑ, «Ηθική και Βιοηθική» στο Κ. Αγόρας κ.α., *Δόγμα, Πνευματικότητα και Ήθος της Ορθοδοξίας*, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών 2010, σελ. 312.

[268]Πρβλ. στο ίδιο, σελ. 312

[269]Βλ. στο ίδιο, σσ. 312-313.